

Minäkö joskus ELÄKKEELLE?

Heikki Jokinen

Tänään puhumme eläkkeistä. Tiedän, että yksikään sarjakuvantekijä ei usko koskaan päävänsä eläkkeelle, mutta sellaistaikin voi tapahtua.

Jokaisesta työtätekevästä on Suomessa maksettava eläkevakuutusmaksuja. Tätä varten on monta erilaista järjestelmää ja lakia. Keskeisin on TEL, työeläkelaki. Työnantajaltaan työsuhteeseen liittyvää palkkaa nauttivat ovat sen piirissä. Palkan lisäksi työnantaja maksaa työntekijästä eläkevakuutuksen. Se on tietty prosentti palkasta.

Jos ihminen ei ole työsuhteessa, mutta tekee työtä, on eläkeasia järjestettävä muulla tavalla. Sarjakuvantekijän kohdalla se tapa on lähes poikkeuksetta YEL-vakuutus eli yrittäjäeläkelaki.

YEL-vakuutus kartuttaa varsinaisen eläketään, takaa työkyvyttömyyselä-

keen ja kuolemantapauksissa perheläkkeen leskelle ja alaikäisille lapsille. Se on siis muutakin kuin 60 tai 65 ikävuoden jälkeen käteen tulevat rahat, se on itsen ja perheen perusturva ikävissä tapauksissa.

Vakuutusmaksu määräytyy sarjakuvantekijän tulojen mukaan. Tulot taas määritellään vakuutusta otettaessa alan keskimääräisen tulotason pohjalta. Tätä voi justeerata omia tuloja vastaavaksi. Kun työtulo on määritelty, esimerkiksi 100 000 markkaa vuodessa - niin eläkemaksu on siitä 20,7 prosenttia.

Sadan tuhannen tuloilla on siis maksettava 20 700 markkaa vuodessa eläkemaksua. Summa ei kuitenkaan ole näin huikea, sillä sen voi vähentää verotuksessa tuloistaan. Verotus kevenee ja tosiasiaa maksettava summa pienee selvästi.

Jos vakuutuksen ottaa ensimmäistä kertaa ja on alle 43-vuotias, niin kolmen vuoden ajalle siihen saa 50 prosentin alennuksen.

Mulsta "Alarik"

Vakuutus on lakisääteinen ja pakollinen. Se on otettava kun "yrittäjätoiminta" eli työskentely vapaana sarjakuvantekijänä on kestänyt alle kuusi kuukautta. Vakuutuksen ehdot ovat samat kaikissa henkivakuutusyhtiöissä, niistä mikä tahansa hoitaa asian.

Jos vakuutusta ei ota, niin eläketurvakeskus saattaa ottaa yhteyttä. Tietty kontrolli on olemassa, tosin ei aukoton. Eläketurvakeskuksella on lakisääteinen oikeus periä maksun laiminlyöneeltä vakuutusmaksut enintään viideltä vuodelta jälkikäteen. Näin kävi ystävälleni sarjakuvantekijä "Alarikille" (nimi muutettu), jolle tupsahti kerralla melkoinen lasku. Pankki auttoi ja lainasi rahat.

Laki puhuu yrittäjästä. Tässä yhteydessä yrittäjä on jokainen, joka työllistää itse itsensä. Sillä ei ole merkitystä

toimiiko free-verokortilla, yhtiönsä kautta tai toiminimenä. Vakuutus on otettava kun vuositulo yrittäjänä nousee yli 37 880,71 markan eli noin 2 300 markan kuussa.

Mikäli moisen summan ansaitsee sivutuloinaan, eli saa jostain muualta kuten vakituisesta työstään riittävän eläketurvan, niin YEL-vakuutus ei ole tarpeen.

Taiteilijoiden ja toimittajien eläkelaki TaEL ei käytännössä auta sarjakuvantekijöitä. Se on luotu lähinnä keikkoja tekeviä muusikoita ja vastaavia ammattiryhmiä varten. Tällöin työn tilaaja maksaa kustakin keikasta lakisääteisen eläkemaksun eikä soittajan tarvitse hankkia YEL-eläkevakuutusta. Mutta sarjakuvien piirtäjät, tekstaajat, kääntäjät ja käsikirjoittajat eivät lain piiriin kuulu.

Loppu halpatyölle

Miksi YEL-vakuutus kannattaisi ottaa? Tietysti työhön liittyvä sosiaaliturva on keskeinen syy. Kansaneläke ei paljoa lohduta. Erityisesti on syytä muistaa, että vakuutus tuo turvaa myös perheelle.

Toinen, mielestäni yhtä tärkeä syy, on periaatteellinen. Työnantajille kyllä sopii, että osa työstä tehdään ilman lakisääteistä työhön liittyvää sosiaaliturvaa. Jos alan tekijät eivät sisällytä palkkioihinsa eläketurvaansa niin työnantajat oppivat ostamaan osan työstä ilman sitä.

Ketä se hyödyttää? Ei ainakaan tekijöitä jotka jäävät nuolemaan näppejään. Raha jää työnantajan taskuun.

Markkinataloudessa työn hinnan määräävät markkinat. Jos osa työn tarjoajista ottaa palkkionsa ilman heille kuuluvaa sosiaaliturvaa niin halpatyöstä tulee alan normi johon muidenkin on taivuttava. ☐

Kirjoittaja on Sarjakuvantekijät ry:n asiamies.

Kopiostorahat jaossa

Sarjakuvantekijät ry ilmoittaa tässä lehdessä jakavansa apurahoja sarjakuvantekijöille. Se on historiallinen ilmoitus, sarjakuva on ensimmäistä kertaa saanut Kopiosto-rahoja.

Rahat kertyvät niistä miljoonista valokopioista, joita Suomen kouluissa, yrityksissä ja papinkanslioissa otetaan. Tekijänoikeuslaki antaa mahdollisuuden valokopiointiin kollektiiviseen edunvalvontaan. Sitä hoitaa Kopiosto, 44 tekijä- ja kustantajajärjestön yhteenliittymä.

Kopiosto myöntää korvausta vastaan lupia valokopiointiin. Näitä sopimuksia on tehty mm. opetusministeriön ja valtiokirkon kanssa. Ilman yleissopimuksia yksittäinen valokopiointin valvonta olisi mahdotonta. Tuskin Jasso-kissan piirtäjän olisi mahdollista periä 10 penniä Kälviän ala-asteella otetusta työstä valokopiosta (eikä vain siksi, että Jii on niin vähän pelottava persoona pt.huom.).

Kertyvät rahat jaetaan sovituissa suhteissa jäsenjärjestöille. Niiden on taas toimitettava Kopiostolle jäsentensä antama valtakirja edunvalvontaan.

Jakosuhte selviää kopiointitutkimusten perusteella. Koska Sarjakuvantekijät on Kopioston tuore jäsen, eikä sarjakuvan kopiointin laajuudesta ole toistaiseksi selvää näyttöä, sovittiin prosentit järjestöjen yhteisessä kokouksessa.

Tänä vuonna sarjakuvan osuudeksi tulee noin 40 000 markkaa. Tämä ei ole järjestölle annettavaa rahaa, vaan se on käytettävä tarkkaan määrättyihin tarkoituksiin. Niistä tärkein on apurahojen jako, ja nämä rahat ovat nyt haussa. Lisäksi varoja voi käyttää mm. tekijöitä hyödyttävään koulutus- ja tiedotustoimintaan. Sarjakuvan Kopiosto-apurahoja jaetaan tästä eteenpäin joka vuosi. Niitä voivat hakea kaikki tekijänoikeuksien haltijat, joiden sarjakuvia on julkaistu eli mahdollisesti valokopioitu. Näitä ovat sarjakuvan piirtäjät, käsikirjoittajat ja kääntäjät.

Heikki Jokinen

Sarjakuvantekijät ry:n asiamies

koistinen
Koistisen kuolemaa halveksuvat seikkailut nyt neljänä taskuun-mahtuvana sarjakuvateoksena. Sci-fi-, Kauhun-, Rock- ja Kierrätys-special.
Lähetä kymppi tai oma lehti J. Mattila Kuninkaankatu 22A1 33210 Tampere

SUOMALAISEN SARJAKUVAN HÄPEÄTAHRA LEVIÄÄ???
THE SERMON (SUOM. SAARNAAJA, SPUTNIK PRESS 1995) SAASTUTAA YHDYSVALTOJA 5000 KPL PAINOKSEN VOIMIN - JULKAISIJA THE WILD RAG FANZINE. 20 MK OS. 1. VUOROKA. RANTAKATU 38A, 02100 RAHOLA.
Issue # 30 THE SERMON. The first part of the story of a preacher man, a mystic figure riding a parrot called Melburnski. The Sermon is a weird western dealing with religion, violence and morality. A black comedy or perhaps a comic tragedy. Story and artwork by JUKKA VUORIMA. 20 pages. 2 color covers, 6 in color.
BURNED HOBARINT. PVAAMIL LIGHT AND SHAPE (0051) CLOWES - LIKE A VELVET GLOVES - 50 MK/KPL

Sarjakuvantekijät ry julistaa haettavaksi

sarjakuvantekijöiden apurahoja

APURAHAA voi hakea julkaistujen sarjakuvien piirtäjä, käsikirjoittaja tai kääntäjä. Sitä voidaan myöntää työskentelyyn, opinto- ja festivaalimatkoihin tai muuhun ammatilliseen tarkoitukseen.

HAKEMUS on vapaamuotoinen. Siitä tulee kuitenkin käydä ilmi hakijan julkaistut sarjakuvat sekä kolmen viime vuoden aikana saadut apurahat. Kohdeapurahaa (esimerkiksi näyttelyyn tai painokuluihin) haettaessa mukana on oltava mahdollisimman tarkka talousarvio kuluineen ja tuottoineen.

HAKUAIKA päättyy maanantaina 3.11. Hakemuksissa on oltava viimeistään sen päivän postileima. Hakemukset toimitetaan Sarjakuvantekijät ry:n puheenjohtaja Jukka Murtosaarelle, osoite Gunillanpolku 1 D 225, 00870 Helsinki.

APURAHAINA jaetaan yhteensä ainakin 20 - 25.000 markkaa, tarkka summa selviää myöhemmin. Rahat tulevat sarjakuvantekijöiden töiden valokopiointista kertyvistä Kopiostokorvauksista. Jaon suorittaa Sarjakuvantekijät ry:n nimeämä riippumaton lautakunta. Hakijat saavat tiedon päätöksestä marraskuun aikana.

Helsingissä 3.9.1997
Sarjakuvantekijät ry

KATSOKAA tätä NUORTA MIESTÄ, hänkin LUKEE SARJAINFOA!

Kotiin kannettuna neljä kertaa vuodessa VAIN Suomen sarjakuvaseuran jäsenille: alaikäiset 80,- muut 90,- REILUA KUIN MIKÄ! Maksa fyrkat tilille 800015-351649, nimi, ikä ja osoite tiedonantoihin!